

Sadarbības memorands
par ēnu ekonomikas mazināšanu un darba tirgus ilgtspējīgu regulējumu

Rīgā

2024. gada 3. oktobrī

Tieslietu ministrija, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome, biedrība “Latvijas Darba devēju konfederācija” (turpmāk – Latvijas Darba devēju konfederācija) **un biedrība “Latvijas Finanšu nozares asociācija”** (turpmāk – Latvijas Finanšu nozares asociācija),

izvirzot kopīgu mērķi samazināt ēnu ekonomiku, palielināt nodokļu ieņēmumus un iespējas kreditoriem atgūt līdzekļus, veicināt darba spēka pieejamību un iedzīvotāju atgriešanos Latvijas darba tirgū,

uzsverot nepieciešamību nodrošināt līdzsvaru starp parādnieku aizsardzību un piedzinēju interesēm,

atzīstot, ka samazināti ieturējumi no parādnieku darba algas un līdzīgiem maksājumiem veicinās efektīvāku parādu piedziņas procesu, ilgtermiņa nodarbinātību un motivāciju strādāt legālajā darba tirgū,

apliecinot īpašu uzmanību parādniekiem ar apgādībā esošiem bērniem, lai nodrošinātu, ka šie parādnieki saglabā papildu finanšu līdzekļus, kas savukārt veicinātu sociālo stabilitāti un mazinātu ekonomisko slogu ģimenēm, kas saskaras ar parādu piedziņu,

apzinoties, ka ir svarīgi izveidot sistēmu, kas ļauj izvērtēt tiesību aktu ietekmi uz parādnieku finansiālo stabilitāti un kreditoru interesēm, lai nodrošinātu abu pušu līdzsvarotu aizsardzību,

apņēmoties stiprināt sadarbību starp Tieslietu ministriju, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomi, Latvijas Darba devēju konfederāciju un Latvijas Finanšu nozares asociāciju šā memoranda mērķa sasniegšanai,

uzsverot nepieciešamību regulāri izvērtēt tiesību aktu atbilstību sasniedzamajiem mērķiem, kas balstītos sistemātiskā datu uzkrāšanā par parādu piedziņu un parādnieku iesaisti darba tirgū no 2024. gada 1. oktobra līdz 2026. gada 1. aprīlim,

apņēmoties līdz 2026. gada 1. aprīlim veikt datu savākšanu un analīzi, lai šī informācija nodrošinātu pilnvērtīgu regulējuma efektivitātes novērtējumu, kā arī piedāvātu nepieciešamos uzlabojumus tiesību aktos, kas balstīti uz šiem datiem,

apzinoties savstarpējās sadarbības un regulāras saziņas, kā arī informācijas apmaiņas nozīmi 2024. gada 20. jūnija likumā "Grozījumi Civilprocesa likumā" ietvertā 594. panta, kas regulē to, kā aprēķināmi ieturējumi no parādniekam izmaksājamās darba samaksas un tai pielīdzināmiem maksājumiem, ietekmes novērtējuma veikšanā,

noslēdz šo sadarbības memorandu (turpmāk – Memorands).

Memoranda mērķis

Memoranda mērķis ir nostiprināt pušu sadarbību, lai novērtētu 2024. gada 20. jūnija likumā "Grozījumi Civilprocesa likumā" ietvertā 594. panta ietekmi regulējuma piemērošanas pirmo 18 mēnešu laikā (no 2024. gada 1. oktobrim līdz 2026. gada 1. aprīlim), proti, izmaiņu ietekmi uz parādu piedziņu un parādnieku iesaisti darba tirgū, kā arī ēnu ekonomikas mazināšanu.

Sadarbības īstenošanas mehānisms

Tieslietu ministrija apņemas veicināt sabiedrības informēšanu par vienošanās slēgšanu ar Uzturlīdzekļu garantiju fondu, lai nodrošinātu efektīvāku un taisnīgāku parādu piedziņu un vienlaikus stimulētu parādu atgūšanu.

Tieslietu ministrija apņemas nodrošināt analīzi par Uzturlīdzekļu garantiju fonda lietu skaitu, kurās tiek veiktas iemaksas, par regresa kārtībā atgūto līdzekļu apmēru, kā arī par spēkā esošo vienošanos skaitu un tā izmaiņām sadalījumā pēc vienošanās ikmēneša maksājuma minimālajām summām.

Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome apņemas veicināt uz nolēmumu izpildes mērķi vērstu zvērinātu tiesu izpildītāju darbību, tai skaitā veicināt Zvērinātu tiesu izpildītāju ētikas kodeksa 19.¹ punktā noteiktā zvērināta tiesu izpildītāja pienākuma (lemjot par piespiedu izpildes līdzekļu piemērošanu, ņemt vērā konkrētās izpildu lietas apstākļus un pēc iespējas atļaut parādniekam parāda un sprieduma izpildes izdevumu samaksu veikt pakāpeniski vairākos maksājumos) īstenošanu.

Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome apņemas apjomā, par kuru iepriekš vienojušās Memoranda dalībnieki, uzkrāt un sniegt datus par Izpildu lietu reģistrā reģistrētajām izpildu lietām par parādu piedziņu, kas dos iespēju izvērtēt Civilprocesa likuma 594. panta grozījumu ietekmi un efektivitāti.

Latvijas Darba devēju konfederācija apņemas informēt savus biedrus par Memorandā iekļauto aicinājumu saturu un pasākumiem, aicināt savus biedrus sekmēt savu darbinieku izpratni un atbalstu darbinieku parādsaistību kārtošana, apkopot pozitīvās prakses piemērus, stiprināt dialogu un sadarbību starp iesaistītajām pusēm, veicināt darba devēju izpratni par iekšējo korporatīvo kultūru, kas nepieļauj algu maksāšanu "aploksnēs", analizēt un sniegt vērtējumu par izmaiņu ietekmi uz ēnu ekonomikas rādītājiem: darbaspēka piesaisti un darbaspēka trūkumu, kā arī nepieciešamības gadījumā rosināt spēkā esošo regulējumu izmaiņas kopējo mērķu sasniegšanai.

Latvijas Finanšu nozares asociācija sadarbības ietvaros apņemas analizēt izlases kārtībā saistības konkrētās kredītiestādēs: ietekmi uz parādu atmaksas efektivitāti, proti, kā noteiktajā laika periodā ir mainījušās parādu atmaksas rādītāji salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu pirms grozījumu spēkā stāšanās, kā arī noteiktas izlases ietvaros, vai ir pieaudzis tādu parādnieku skaits, kuri ir gatavi vienoties par parāda atmaksu.

Memoranda dalībnieki apņemas, pamatojoties uz visu iesniegtajiem datiem, līdz 2026. gada 1. jūnijam izvērtēt 2024. gada 20. jūnija likumā "Grozījumi Civilprocesa likumā" ietvertā 594. panta ietekmi un izvērtēt nepieciešamos pilnveidojumus.

Noslēguma jautājumi

Memorands stājas spēkā tās parakstīšanas dienā, un tam nav juridiski saistoša spēka.

Memoranda darbību pārtrauc, ja visi Memoranda dalībnieki par to rakstiski vienojas vai visas prioritātes ir īstenotas.

Memorands parakstīts četros eksemplāros pa vienam eksemplāram katram Memoranda dalībniekam.

Tieslietu ministre I. Lībiņa-Egnere

Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes
priekšsēdētāja I. Kruka

Biedrības "Latvijas Darba devēju konfederācija"
prezidents A. Bite

Biedrības "Latvijas Finanšu nozares asociācija"
valdes priekšsēdētājs U. Cērps